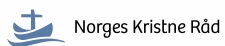

Vår grønne menighet

Vår grønne menighet ønsker å bidra til glede, taknemlighet og undring i menighetene over å være del av skaperverket, og forløse engasjement og kreativitet til å ta vare på den verden Gud har gitt oss.

Klimaendringene rammer oss allerede. Mennesker, dyr og planter strever fordi livsgrunnet er i endring. Forskere slår fast at det skyldes menneskenes levemåte og minner oss om at det er nødvendig å skifte kurs. Som kirke er vi kalt til å være gode forvaltere av skaperverket og etterfølgere av Jesus Kristus. Hva betyr dette konkret for oss i dag? Hvordan kan vi tenke globalt og handle lokalt?

«Grønn menighet» er et redskap for lokalmenigheter til å forholde seg til disse utfordringene. Menighetsfellesskapet kan sammen velge ulike lavterskiltak som kan innlemmes i alt fra gudstjenestene, trosopplæringen og kirkekaffen til bibelgruppene. Tiltakene er tenkt som hjelp og inspirasjon, ikke som en rigid sjekkliste. Det tar ikke nødvendigvis mye tid og ressurser å være grønn menighet, og det skaper fellesskap på tvers av generasjoner og i alle deler av menighetslivet.

I denne brosjyren ønsker vi å dele eksempler på tiltak menigheten kan velge for å bli en del av storfellesskapet grønn menighet. Over 280 menigheter over hele landet er del av ordningen i dag. Det finnes også grønne menigheter i mange andre land. En fylldig beskrivelse, ressursstoff og tips finnes på www.gronnkirke.no

På **Facebook-siden Grønn kirke** kan man inspirere hverandre og dele informasjon om grønne tiltak. Nå håper vi din menighet også ønsker å være del av dette fellesskapet!

Hvordan blir man grønn menighet?

Det å ta vare på skaperverket viser nestekjærlighet for de som rammes av klimaendringene nå og for kommende generasjoner. Å være grønn menighet er en konkret måte å ta Guds kall om ansvar for skaperverket og vår neste på alvor. Å være grønn menighet går rett inn i kjernen av å være en diakonal, misjonar menighet og å leve ut Kristus-etterfølgelse i praksis!

Dere blir med ved å:

- drøfte og forankre arbeidet i stab og råd
- gjøre et vedtak om at dere vil være en grønn menighet
- velge minst 25 av tiltakene foreslått på plakaten (minst to fra hvert område) som dere forplikter dere på
- registrere dere som grønn menighet her: www.gronnkirke.no

Da er dere med i nettverket av grønne menigheter over hele landet!

Husk at å være grønn menighet er en prosess: Engasjementet må stadig fornyes, og det er alltid nye målsettinger man kan strekke seg etter. Å være grønn menighet gir unike muligheter for tverrkirkelig samarbeid og inspirasjon på tvers av kirkesamfunn.

01

FORANKRING I MENIGHETEN

For at arbeidet med grønn menighet skal være meningsfullt for alle som er engasjert i din menighet, er det viktig at konseptet forankres. Alle i menigheten kan på enkelt vis ta del i ordningen, og det å ta vare på skaperverket er ikke bare for spesielt interesserte.

Velg minst to av følgende tiltak:

- Vi vil forankre vårt miljø- og rettferdsengasjement i menighetens planer og årsmeldinger.
- Vi vil etablere en grønn ansvarsgruppe i menigheten.
- Vi vil arbeide for å ha en miljø- og rettferdighetsansvarlig blant menighetens ansatte.
- Vi vil utfordre fellesrådet til grønn drift på alle områder, og våre representanter i fellesrådet/menighetens administrasjon skal arbeide for dette. Miljøfyrtårnsertifisering av fellesrådet/menighetens administrasjon skal vurderes.
- Vi vil engasjere oss i lokalt og regionalt grønt samarbeid, både i kirken og i samfunnet.

02

GUDSTJENESTELIV

Det å være grønn menighet preger hele menighetens liv og har mye med holdningsskapende arbeid å gjøre. Dette handler ikke om å rette en moralsk pekefinger, men om å inspirere hverandre til å ta vare på og vise takknemlighet over skaperverket.

Velg minst to av følgende tiltak:

- Vi vil inkludere miljø, forbruk og rettferdsperspektiv i bønner, liturgi, sang- og salmevalg.
- Vi vil utfordre til engasjement i klima og rettferdsspørsmål gjennom prekener og annen forkynnelse.
- Vi vil feire Skaperverkets dag og andre gudstjenester i undring og takknemlighet over skaperverket.
- Vi vil feire Nord-Sør-søndag og andre gudstjenester med fokus på kjærligheten til vår neste som rammes av klimaendringene og følgene av vårt forbruk.
- Vi vil samle inn penger til et grønt prosjekt eller en miljøorganisasjon, f.eks. Kirkens Nødhjelp eller en misjonsorganisasjon.

03

DIAKONI, UNDERVISNING OG MISJON

Miljø, forbruk og rettferdighet er temaer som griper inn i det som skjer i menigheten, også utenfor gudstjenesten. Ta vare på skaperverket gjennom aktiviteter i trosopplæringen, i diakonien, på temakvelder og i misjonsarbeidet.

Velg minst to av følgende tiltak:

- Vi vil integrere miljø-, forbruks- og rettferdsperspektiver i undervisning, trosopplæring og barne- og ungdomsarbeid.
- Vi vil innarbeide vern av skaperverket og kamp for rettferdighet i menighetens diakoniplan.
- Vi vil arrangere loppemarked, byttemarked eller gi rom for andre kreative tiltak.
- Vi vil arrangere temakvelder med fokus på miljø, klima, forbruk og rettferd.
- Vi vil delta i fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp (KN) og sørge for å ha en KN-kontakt i menigheten.
- Vi vil involvere menigheten i Kirkens Nødhjelps, Changemakers eller andre organisasjoners underskriftskampanjer, og annet påvirkningsarbeid.
- Vi vil samarbeide om misjonsprosjekter, gjerne med grønn profil.
- Vi vil at menighetens barn- og unge skal gjennomføre et miljøprosjekt som kan engasjere og utfordre hele menigheten og/eller lokalsamfunnet.

04

INFORMASJON OG SAMARBEID

Det at man gjør noe sammen, er en stor inspirasjon i seg selv. Som menighet kan vi også påvirke lokalsamfunnet vi er en del av. Vi kan få med alle gode krefter i arbeidet med å skape et mer bærekraftig lokalsamfunn med vekt på livskvalitet her og nå.

Velg minst to av følgende tiltak:

- Vi vil formidle stoff om miljø, klima, forbruk og rettferd i menighetens informasjonskanal.
- Vi vil involvere menighetens medlemmer i kirkens engasjement for miljø og rettferd.
- Vi vil utfordre vår kommune til å bli Fairtrade-kommune.
- Vi vil utfordre butikkene i vårt nærmiljø på utvalg og profilering av Fairtrade-merkede, økologiske og svanemerkede varer.
- Vi vil søke samarbeid om miljø og rettferd med kommunen og andre lag og organisasjoner i vårt nærmiljø.
- Vi vil utfordre lokale bedrifter, kommunale etater, eller andre til å bli Miljøfyrtårn.
- Vi vil utfordre våre kommune-, fylkes- og stortingspolitikere til handling i konkrete miljø- og rettferdspørsmål.

05

INNKJØP, FORBRUK OG AVFALL

Menigheten kan også bli mer klima- og miljøvennlig gjennom helt konkrete tiltak. Å ta vare på skaperverket handler også om å iverksette tiltak som griper inn i menighetens eget grønne fotavtrykk. Ingen tiltak er for små hvis vi sammen skal ta vare på klimaet.

Velg minst to av følgende tiltak:

- Vi vil kjøpe så lite som mulig, vurdere bruktkjøp og reparasjon og være kritisk til bruk av engangsprodukter ved bevertning/kirkekaffe.
- Vi vil bruke Fairtrade-merkede produkter.
- Vi vil velge lokalprodusert og økologisk mat der det er mulig og forsøke å redusere kjøttforbruket.
- Vi vil unngå bruk av miljøgifter i rengjøringsmidler og sprøytemidler.
- Vi vil foretrekke miljøsertifiserte leverandører av varer og tjenester, samt bruk av miljømerkede produkter.
- Vi vil minske vårt papirforbruk.
- Vi vil sortere avfall for resirkulering, kompostering og spesialavfall til godkjent mottak.

06

ENERGI, TRANSPORT OG REISE

Holdning og handling til klimaet kan ikke skje isolert fra livet utenfor menigheten. Menighetene kan gå foran som gode eksempler i hvordan hele lokalsamfunnet bør ta vare på klimaet og skaperverket. Slik kan menighetens arbeid også påvirke samfunnet utenfor.

Velg minst to av følgende tiltak:

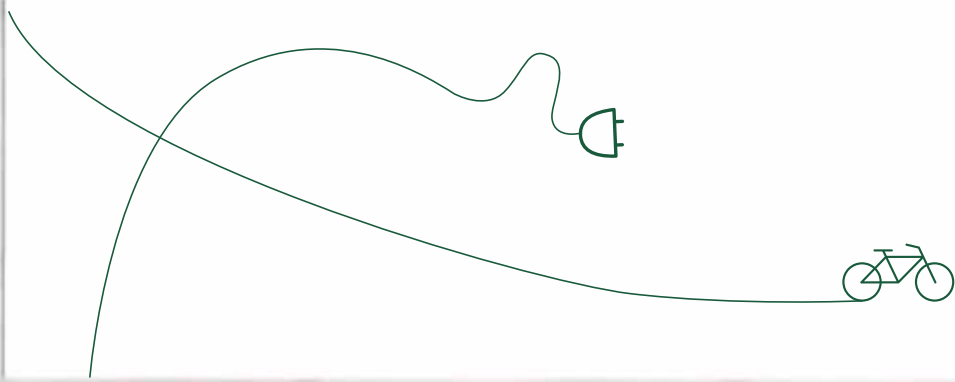
- Vi vil samarbeide med fellesrådet om energibruk og enøk-tiltak i våre kirker og andre bygninger.
- Vi vil delta i KAs enøk-prosjekt og bruke kirkebygg-databasen og dens energimodul.
- Vi vil ta en enøk-sjekk av menighetens bygninger.
- Vi vil bruke sparepærer/led-lys og slokke lys og annet el-utstyr som ikke er i bruk.
- Vi vil senke temperaturen når det ikke er folk i kirken, i menighetshuset og på kontorene.
- Vi vil installere varmepumpe, varmevekslere eller solfanger.
- Vi vil bruke bioenergi og «grønn» strøm.
- Vi vil oppfordre menigheten til å gå, sykle, reise kollektivt eller samkjøre til og fra kirken eller møtelokalet, og tilrettelegge for det.
- Vi vil redusere bruken av bil og fly ved tjenestereiser.
- Vi vil legge til rette for sykkelparkering ved kirken eller møtelokalet.
- Vi vil arbeide for et godt kollektivtilbud og sykkelmuligheter i vårt nabolag.

EGNE TILTAK

Menigheten din kan i tillegg velge 7 valgfrie tiltak.
Velg tiltak som passer for din menighet –
bare fantasien stopper deg.

På Facebook-siden Grønn kirke deler menighetene gode tiltak de har gjort i sin menighet. Lik siden og la deg inspirere! Du finner også eksempler og erfaringer på gronnkirke.no.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Framgangsmåte for å bli grønn menighet:

- Velg minst 25 av tiltakene foreslått på handlingsarket (minst to fra hvert område) som dere forplikter dere på
- Konkretiser tiltakene i en handlingsplan, og vedta den i menighetsrådet
- Registrer dere som grønn menighet på gronnkirke.no og bli med i det store nettverket av grønne menigheter over hele landet

gronnkirke.no

Grønn kirke